

Helsinki Biennaali
Opettajan materiaali
Vallisaaren vierailua
varten / 1.–4. luokat

HELSINKI BIENNAAL

Hei opettaja!

Tämä oppimateriaali on tarkoitettu avukseksi, kun valmistelet luokkasi vierailua Vallisaareen Helsinki Biennaalin aikana.

Löydätte Vallisaaresta Eläinreitin, jonka tehtävät liittyvät kuuteen saarella sijaitsevaan taideteokseen. Tunnistat Eläinreitin saarella sinivihreistä kylteistä. Reitin tehtävät antavat vinkkejä teosten käsittelyyn toiminnallisesti ja ne sopivat 1.–2. luokkalaisten. Tässä oppimateriaalissa on mukana Eläinreitin tehtävät sekä ehdotuksia, joiden avulla reittiä voi hyödyntää myös 3.–4. luokkalaisten kanssa.

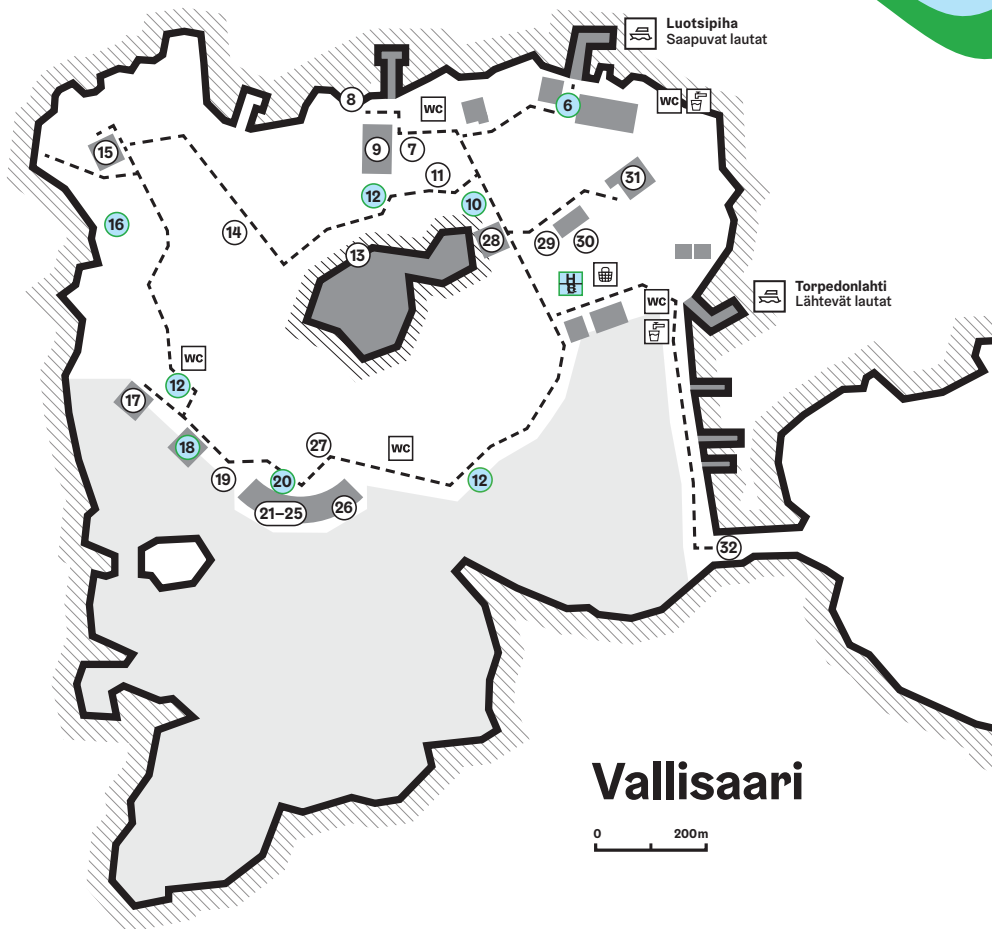
Voitte tutustua Vallisaaren luontoon ja historiaan ennen vierailua esim. täällä:

<https://www.luontoon.fi/fi/kohteet/vallisaari/luonto>

<https://www.luontoon.fi/fi/kohteet/vallisaari/historia>

Eläinreitti

1.–4. luokkalaisten reittiehdotus

Tule mukaan
Eläinreitille ja koe
saari eri lajien
näkökulmasta.

Taiteilijat

- 6 Pia Sirén
- 7 Hans Rosenström
- 8 Tue Greenfort
- 9 Geraldine Javier
- 10 Nomed & Gediminas Urbonas
- 11 Gunzi Holmström
- 12 Raimo Saarinen
- 13 LOCUS / Thale Blix Fastvold & Tanja Thorjussen
- 14 Tania Candiani
- 15 Tania Candiani
- 16 Sara Bjarland
- 17 Kati Roover
- 18 Juan Zamora
- 19 Band of Weeds
- 20 Ernesto Neto
- 21 Kristiina Koskentola
- 22 Paul Rosero Contreras
- 23 Tue Greenfort
- 24 Tamara Henderson
- 25 Theresa Traore Dahlberg
- 26 Ana Teresa Barboza
- 27 Carola Grah
- 28 Katie Holten
- 29 Laura Pöld
- 30 Saskia Calderón
- 31 nabbteeri
- 32 Olafur Eliasson

Tehtävät

Katse teokseen

Näitä kysymyksiä voi käydä ryhmän kanssa läpi vaikka jokaisen teoksen kohdalla.

Mikä on taideteoksen nimi?

Löydät taideteoksen nimen teoskyltistä. Teoksen tehnyt taiteilija on antanut nimen teokselle. Joskus teoksen nimi auttaa ymmärtämään, mitä taiteilija on halunnut teoksellaan kertoa.

Kuka on tehnyt teoksen?

Myös taiteilijan nimi löytyy teoskyltistä. Jotkut teoksista on taiteilijoiden yksin tekemiä, toisiin taiteilijat ovat tarvinneet ison työryhmän avukseen.

Mistä teos on tehty?

Teoksen tärkeimmät materiaalit on listattu teoskylttiin. Voitte kokeilla tunnistaa materiaaleja pelkästään teosta katsomalla ja lukea vasta sen jälkeen teoskyltin tiedot. Voitte myös miettiä, miten erilaiselta teos näyttäisi, jos taiteilija olisikin valinnut kokonaan toisen materiaalin tai päättänyt käyttää teoksessa joitakin muita värejä.

Miksi teos on juuri tässä paikassa saarella?

Helsinki Biennaalin kuraattorit, eli taidenäyttelyn suunnittelijat ovat valinneet biennaalinäyttelyn taiteilijat. Kuraattorit ja taiteilijat ovat yhdessä sopineet paikat, joihin taideteoksia saarella sijoitetaan. Joissain tapauksissa juuri teospaikka on toiminut taiteilijan innoituksena teoksen tekemiseen. Taide on sijoitettu paikalleen saaren historiaa ja luontoa kunnioittaen niin, ettei teos vahingoita ympäristöä.

Mitä sinä ajattelet tästä teoksesta?

Vaikka taiteilijalla on saattanut olla tarkkakin ajatus teoksensa takana, jokainen teoksen katsoja saa tulkita teosta omasta näkökulmastaan. Mitä sinä näet? Miltä teoksen katsominen tuntuu? Mikä jää mietityttämään?

TEHTÄVÄN SYVENTÄMINEN:

Mikä on luontoa?

Pia Sirénin teos on kierrätetyistä pressuista tehty kuvitteellinen maisema. Kaukaa katsottuna teos naamioi Vallisaaren rannan rakennukset luonnonmaisemaksi.

Tarkastelkaa yhdessä ympäristöä.

Mikä ympärillänne on ihmisen tekemää?

Missä näkyy luontoa, jota ihminen on muokannut?

Näettekö jossain koskematonta luontoa?

Suoja

Millaisia suojia erilaiset elolliset voivat tarvita?

Pohtikaa sekä konkreettisia suojia (ihmisten talot, eläinten pesät, suojautuminen auringolta, suojavärit ym.) että suojan tai turvan tunnetta (tutun aikuisen syli tai seura, turvan tunne siitä, että saan olla oma itseni, hyvän luokkahengen tuoma turva, oman joukkueen yhteishenki ym.)

Pia Sirén
Under Cover
(Suojan alla)

Mitä
suojavärejä
tarvitset, jos haluat
piiloutua teoksen
sisään?

Urbonas Tulevaisuussaari

**Kuuntele hetki.
Kuvittele, että olet
perhosen toukka,
joka kömpii suojaan
koteloon.**

TEHTÄVÄN SYVENTÄMINEN:

Katse muihin elollisiin

Monissa biennaalin taideteoksissa on ihmisen sijaan keskiössä joku muu elollinen. Tulevaisuussaari-teoksessa pääroolissa ovat vesiperhoset toukkineen. Teoksen salaojaputket viitaavat toukkien rakennelmiin. Teoksen äänimaisema tarjoaa väylän maailmaan, joka on yleensä ihmisen aisteille saavuttamaton.

- **Miksi on tärkeää osata tarkastella maailmaa jonkun toisen näkökulmasta?**
- **Mikä auttaa katsomaan asioita toisin silmin?** Voitte miettiä konkreettisia vinkkejä sekä toisen ihmisen että jonkun muun lajin näkökulman etsimiseen (esim. fyysisesti samalle tasolle tai samaan katseluperspektiiviin asettuminen, toisen haastatteleminen ym.)

Yhteistyötä saarella

Millaisia taitoja tarvitsisitte, jos luokkanne jäisi autiolle saarelle viikon ajaksi. Valitkaa yhdessä tai pienryhmissä kolme fyysiseen selviytymiseen liittyvää taitoa (esim. kyky etsiä ravintoa, rakentaa tai löytää suojaa, ensiaputaidot, kyky tunnistaa myrkyllisiä kasveja ym.) ja kolme ryhmässä toimimiseen liittyvää taitoa (esim. toimiva työnjako, kyky ratkoa ristiriitatilanteita ym.).

TEHTÄVÄN SYVENTÄMINEN:

Vieraslaji ja vierastuoksu

Raimo Saarinen on kiinnostunut ihmisten ja kasvien suhteesta. Taiteensa avulla hän kutsuu katsojia tarkastelemaan ja kokemaan ympäristöä koko keholla, kaikkia aisteja käyttäen. Vierastuoksu-teos sijoittuu Vallisaareen kolmeen eri paikkaan. Teoksessa paikan alkuperäiset, uhanalaisten lajien tuoksut sekoittuvat teoksesta huokuvien kasvien aromeihin. Tuoksut on kätkeyty onttujen puunrunkojen sisään, josta ne leviävät ympäristöön.

Mikä on vieraslaji? Mitä vieraslajeja tiedätte? Entä mitä voisi tarkoittaa vierastuoksu?

Aistit käyttöön

Jatkakaa matkaa reitillä eteenpäin. Keskittykää havainnoimaan ympäristöä tuoksujen kautta. Mitä tuoksua saarella on? Mitkä ovat tuttuja, mitkä outoja? Miten saaren tuoksu-ympäristö eroaa kotipihaan tai koulumatkan tuoksuista? Voitte myös jakaa tärkeitä tuoksuihin liittyviä muistoja tai kertoa lempituoksustanne.

Huomaathan, että Vierastuoksu-teoksen ontot puunrunkot löytyvät Vallisaaresta kolmesta eri paikasta.

Raimo Saarinen Vierastuoksu

**Nuuhkaise syvään.
Huomaatko jotain
epätavallista?**

Sara Bjarland Rantautuminen

TEHTÄVÄN SYVENTÄMINEN:

Toiveikkaiden tulevaisuuksien kuvittelu

Sara Bjarland tekee taidetta hylätyistä esineistä ja käytetyistä materiaaleista. Muuttamalla hylätyt tavarat taiteeksi Bjarland antaa niille uutta arvoa sekä pitää huolta materiaaleista, jotka muuten tuhoutuisivat. Saaren kalliorannalle sijoittuva veistosryhmä on saanut muotonsa muovisista, puhallettavista uimaleluista. Merieläimiä jäljittelevät ilmatäytteiset lelut ovat muuttuneet taiteilijan käsissä pronssiveistoksiksi. Miltä tuntui nähdä nämä veistokset ensimmäisen kerran?

Kerro näiden delfiinien tarina: Miksi delfiinit ovat kalliolla? Mitä ne tekevät seuraavaksi? Mikä on ihmisen rooli tarinassa? Keksi tarinalle toiveikas loppu.

Saa koskea!

Katsele delfiineistoksia ja yritä kuvitella miltä niiden pinta tuntuu. Silitä sen jälkeen veistoksen pintaa kevyesti. Osuiko kuvitelmasi oikeaan?

Miten taideteoksen olemus muuttuisi, jos veistokset olisikin tehty kokonaan toisesta materiaalista (esim. puu, pumpuli tai peili)?

Mitä kummaa
on tapahtunut?
Kerro delfiinien
tarina.

Juan Zamora Saaren ruumiillistuma

TEHTÄVÄN SYVENTÄMINEN:

Juan Zamora kiinnittää taiteessaan huomion ihmiskunnan ulkopuolella kukoistaviin elämänmuotoihin, kuten kasveihin ja muiden lajien muodostamiin ekosysteemeihin. Taiteen avulla hän havainnollistaa miljoonia vuosia kukoistaneiden elämänmuotojen sitkeyttä ja sopeutumiskykyä. Tässä teoksessa Zamora tutkii bioluminesenssia eli kemiallista reaktiota, jonka avulla eliöt tuottavat valoa.

Kykyjen ketju

Muodostakaa ympyrä. Kierroksen aloittava oppilas sanoo ääneen yhden ominaisuuden tai taidon, josta hän on itsessään erityisen ylpeä. Sen jälkeen oppilas kehuu vieressä olevaa kaveria. Millainen hieno ominaisuus luokkakaverilla on? Jatkakaa ketjua eteenpäin niin, että jokainen saa kertoa vahvuuden itsestään sekä ihailemansa asian vieruskaverista.

Jotkut eläimet,
kasvit ja oliot
osaavat hohtaa.
Mikä olisi sinun
supervoimasi?

Positiivinen muutos

Millaisia taitoja tarvitaan, jotta voimme yhdessä muuttaa planeettamme tulevaisuuden valoisammaksi kaikkien elollisten näkökulmasta?

Arjen ekotekoja, esim.

jätepaperin kierrätys → puita tarvitsee kaataa vähemmän

linnunpöntön tai hyönteishotellin nikkarointi
→ tarjotaan pesä- ja suojapaikkoja ja tuetaan luonnon monimuotoisuutta

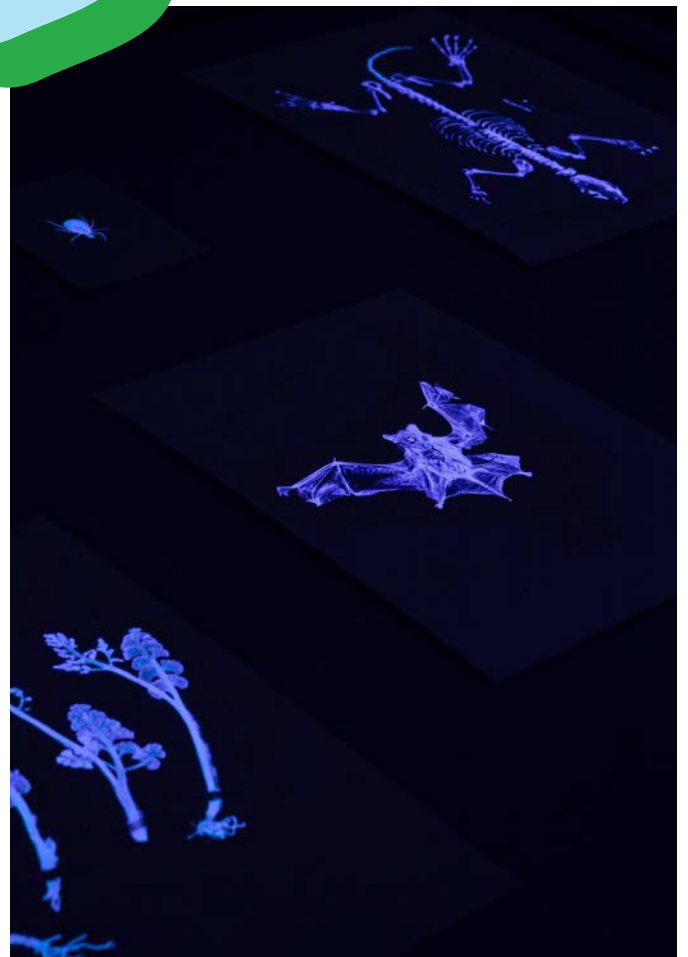
kyky korjata vaatteita ja tavaroita → korjaaminen pidentää käyttöikää, säästää luonnonvaroja ja rahaa

Ominaisuuksia ja asenteita, esim.

Kyky tehdä yhteistyötä, neuvottelutaito → isot haasteet vaativat monien, myös arvoiltaan erilaisten ihmisten yhteistyötä

Empatia → ihmiskeskeisyyden ja itsekeskeisyyden sijaan tarvitaan kykyä asettua toisten asemaan ja ajatella koko ihmiskunnan ja maapallon hyvinvointia

Rohkeus → muutos vaatii uuden kokeilua rohkeasti, myös esimerkin näyttäminen vaatii rohkeutta

Ernesto Neto Saarilintu

Miltä
Vallisaari
näyttää lentävän
linnun silmin?

TEHTÄVÄN SYVENTÄMINEN:

Rauhoittumisen paikka

Kun taiteilija Ernesto Neto vieraili ensimmäistä kertaa Vallisaarella, hän haltioitui joka puolella saarta kuuluvasta linnunlaulusta. Neton teos onkin kunnianosoitus Vallisaaren linnuille.

Neton taideteokset tarjoavat usein myös tiloja rauhoittumiseen tai mietiskelyyn. Rauhoittukaa hetkeksi Neton teoksen äärelle. Mitä ajatuksia teille tulee mieleen? Liittyvätkö ne taideteokseen, saaren ympäristöön vai johonkin ihan muuhun?

Yhteen kytkeytyminen

Saarilintu-teos on tehty virkkaamalla pieniä spiraaleja ja yhdistämällä ne isoksi katokseksi. Verkkomainen rakenne viittaa siihen, miten kaikki maailmassa on yhteydessä toisiinsa.

Tämä harjoitus havainnollistaa yhteen kytkeytymistä ja sitä, miten monet erilaiset asiat yhdistävät meitä.

Muodosta ketju (käsistä pitäen tai vierekkäin seisten) niiden luokkakavereiden kanssa...

- ... joiden etunimi päättyy samaan kirjaimeseen kuin oma nimesi
- ... joilla on tänään jalassa samanväriset sukat kuin sinulla
- ... jotka ovat syntyneet samana vuodenaikana kuin sinä
- ... joiden kanssa asut hyvin lähekkäin

(opettaja voi keksiä lisää omalle ryhmälleen sopivia esimerkkejä)

ELÄINREITIN VIIMEINEN PYSÄHDYS:

Biennaalin taidepaja

Biennaalin taidepaja sijaitsee lähellä vesiliikenteen lähtölaituria. Taidepajassa on tarjolla ohjattua ja omatoimista tekemistä.

Paja on auki elo-syyskuussa kello 12–18.

Pajan sisätilaan mahtuu noin 12 henkilöä, katetulla terassilla on tilaa noin kymmenelle. Tervetuloa piipahtamaan pajaan myös ryhmän kanssa, jos pajassa on tilaa.

Ei ennakkovarauksia.

Täällä saat
tehdä oman
taideteoksen!
Käy sisään
taidepajaan.